1937 ий
9
ОКТЬАБРЬ
№ 73 (357)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушнызa!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

БОЛЬШЭВИСТСКИЙ КРИТИКЫМ ОРГАНИЗОВАТЛАШ

Тэнгэчэ марий комсомол организацийын 14-шэ область конфэрэнцийжэ почылто. Марий комсомол организаций коммунист партий вуйлатымэ дэнэ 13-шо гыч 14-шэ конфэрэнций мартэ йатыр сэнгымашым ыштэн. Тудо шкэ радамжэ гыч социалист строительствын тўрлӧ отраслыжлан партийлан мучашдымын прэданнэ улшо руководитэль-шамычым, молодьож кокла гыч Чэмоданова Анфиса, Иванова Марина, Понова, Конопльова гай шуко стахановэц дэн стахановка-шамычым воспитатлэн. Мариа комсомол шкэ радамжэ гыч Сталинский Конституций почэш Совэтыш шушаш сайлымаштэ партийлан да Сталин йолташлан прэданнэ улшо комсомолэц-шамычым шўдӧ дэнэ, Совэт пашашкэ пуэн кэртэш.

Мутат укэ, мэмнан комсомол организацийын рэвольуционно бдитэльностьшо кўшнӧ лийэш ыльэ гын, мэмнан сэнгымашна эша шуко да эша кугу лийыт ыльэ.

Комсомолэц-шамыч коклаштэ критикэ дэн самокритикым, рэвольуционно бдитэльностьым ситышын организатлыдымылан лийынак марий комсомол организацийыштэ пэш шуко ситыдымаш уло. ВЛКСМ Обком, тудын бўрожо комсомол ончылно шогышо тўнг задачым — коммунистичэский воспитаньэ пашам — сайын шуктышашын шкэ вуйлатымашыштым пэрэстроитлэн шуктэн огытыл. Вэт тачэ кэчылан Марий АССР-ыштэ улшо 9697 комсомолэц гыч 775 комсомолэц нигуштат ок тунэм. Чылажэ 8922 комсомолэц политик тунэммаш дэнэ охвачэнныйлан шоталалтэш. А нунын тунэммыштым ончал налат гын, нымолан йӧрдымӧ сўрэт ваштарэшэт шогалэш. Политшколыш коштмаш 70 процэнтыш, Звэнига, Ронгго дэн Кужэнгэр районлаштэ 50—60 процэнтыш вэлэ шуэш. Качэствым сайэмдымэ могырыш пэш шагал ончалыт. Сэзонность, заньатьым чўчкыдын кўрлмаш — йатыр райкомол-шамычын паша систэмышкышт кэлгынак пурэн. Торйал районышто (сэкрэтарь Эрский) „Трудовик“ дэн „Луэнгэр“ колхозысо комсомол организацылаштэ тэний политучобо йӧршэшат лийын огыл. Марий-Турэк районышто пропагандист „укэлан“ лийын гына 9 школ-шамыч, Звэнига районышто 10 школ-шамыч пашам огыт ыштэ.

Йӧршэш ӧрмаш вэт, альэ активат сайын тунэмаш ўгалын огыл. Косолоп айкомол пэлэнсэ актив

кружок кок ий годсэк пашам ок ыштэ. Йоласал районышто ик актив кружок кум ий пашам „ышта“, но программым альат пытарэн ок кэрт.

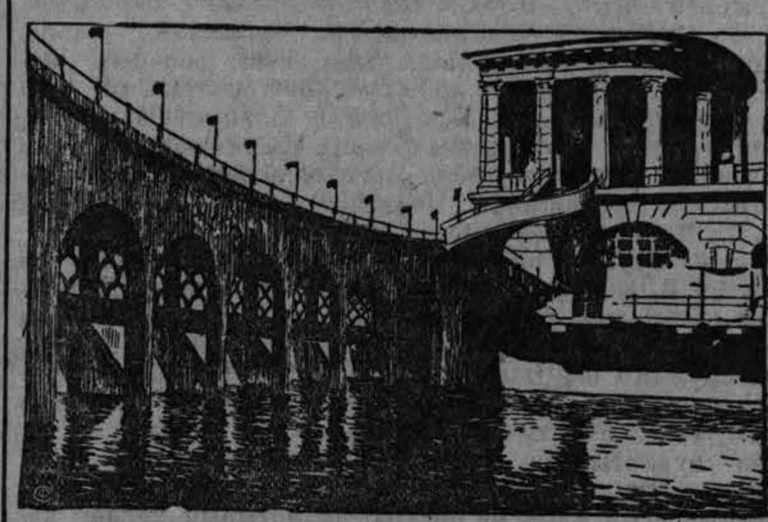
Политичэский воспитаньэ пашаштэ ситыдымаш улмо фактым эша шуко ончыкташ лийэш ыльэ. Но нинэ факт-шамычат рашак ончыктат: Обкомол бўро гыч, тудын политучобо отдэлжэ гыч тўнгалын пэрвичнэ организацэ мартэ политичэский воспитаньым аклыдымаш альэ пытэн огыл. Тидэ пашам конкрэтнэ вуйлаташ кўлэш нэргэн болтатлымаш йатыр организацылаштэ кумда вэрым налын шога. Коммунистичэский воспитаньым начар организатлымылан, самокритикым да критикым ситыдымын шарымылан, большэвик бдитэльностьым йомдарымылан лийынак марий комсомол организацийын руководствыжо идиот чэр дэнэ чэрланэн. Комсомол руководствын ротозэй, бэспэчнэ улмыжлан лийын гына комсомол радамыш, тудын руководствышкыжо шўдӧ пачаш каргымэ, калык тушман, буржуазнэ националист-шамыч шўшкылт кэртыныт. Нуно коммунистичэский воспитаньэ пашам кўрлаш, комсомол радамым шолдырташ, комсомолын йужо члэныштым моральнэ разложитлаш да нуным шкэ радамышкышт шупшаш тӧчэныт.

ВЛКСМ Обкомын политичэский сокыр улмыж дэнэ „Йамдэ лий“ газэт рэдактырлан шогалтымэ, буржуазнэ националист Г. Бажановым разоблачитлымаш пўтыньэ марий комсомол организацийлан урок лийман ыльэ. Но ВЛКСМ Обком бўро, райкомол бўро-шамыч тидэ урок гыч шкаланышт кўлэш политичэский выводым ыштэн огытыл, партийнэ организацийлан тушман-шамычым разоблачитлаш полшэн огытыл. ВЛКСМ обком бўро тушман шамычым куклэн лукташ полшымо олмэш буржуазнэ националист-шамычын пособникыштым руководйащий пашаш шупшын. Калык тушман Сапайэвын шулдыр йымаланжэ авыралт илышэ Лазарэвлан „Рвэзэ коммунист“ газэтым рэдактироватлаш, буржуазнэ националист ачаж дэнэ кылым кучышо Т. Ивановалан прийом дэн искльучэньэ комиссым вуйлаташ ўшанэн пуэн. Тидэ случайнэ огыл, вэт ВЛКСМ Обкомын бўроштыжат калык тушманын пособникышт Чэпаков, Иванова, Лазарэв Смирнов лийыныт. Сандэнак комсомол организацийыштэ калык тушман-шамычым разоблачитлымаш, нунын пособникыштым комсомол радам гыч кожэн лукмаш ты мартэ шуйнэн, но кызытат пэш эркын вэлэ кайа.

ВЛКСМ Обком Звэнига райкомолын да тудын ожжысо сэкрэтарьжэ Боржовлан утыж дэнэ ўшанэн шогэн. Сандэнак Звэнига район комсомол организацийыштэ самокритикым пызырымашым, райкомолын да тудын сэкрэтарьжэ Боржовын бэспэчнэ улмыштлан кӧра „Сталинэц“ газэт рэдакцэ пэлэн орудоватлышэ буржуазнэ националист группым ужда кодын. Васильэв дэн Стэпановын вуйлатымэ буржуазнэ националист группышто комсомолыш да руководйащий аппаратыш маскироватлалтын п у р ы ш о буржуазнэ националист-шамыч Бэльакова, Кузнэцов, Айбарцэв, Иванов, Стэпанов, молат шогэныт.

Марий комсомол организацийын 14-шэ конфэрэнцийжэ вийан критикэ дэн самокритикым шарышаш да тудын нэгызэш комсомол радам гыч троцкист-бухаринский сволыч-шамычым, нунын сойузникыштым — шакшэ буржуазнэ националист-шамычым — разоблачитлышаш. Комсомол радам гыч, тудын руководйащий органжэ гыч калык тушман-шамычын пособникыштым, ротозэй, бэспэчнэ, моральнэ пужлышо-шамычым кожэн лукташ, область комитэт составыш партийлан да Сталин йолташлан прэданнэ улшо, бойэспособно, производствылаcэ стахановэц шамычым сайлаш — область конфэрэнцын тўнг задачыжэ. Конфэрэнцийын сайлымэ область комитэт тушман-шамычым йӧршэш пытарэн, комсомол массылан да пўтынь молодэжлан комунист воспитаньэ пумо пашам, большэвик бдитэльностьым партийын трэбытлымыж сэмын организатлэн кэртшэ лийжэ.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Москва—Волга канал.
Сўрэтыштэ: 104 №-ан аварийнэ капка.
Фото Бирьуковын.

Лэванэвский йолташын самольотшым кычалмаш

6 октьабрь эрдэнэ Чухновский йолташын „АНТ-6“ 4 самольотан отрьадшэ Моско гыч Рудольф островыш чонгэштэн. Тидэ отрьад тушан Совэт Ушэм гэрой Шэвэльов йолташын экспэдицийышкыжэ ушнэн, Лэванэвский йолташын самольот экипажшым кычалмаштэ участвоватлаш тўнгалэш.

Отрьадым ужатэн колтымо годым Фрунзэ лўмэш цэнтральнэ аэродромышто льийыныт: обороно наркомын замэститэльжэ, РККА войэннэ-йуж вий начальник 2-шо ранг командарм Алкснис йолташ, тугак О. Ю. Шмидт йолташ вуйлатымэ почэш Главсэвморпутьын отвэтствэннэ пашайэнгышт.

9 часат 40 минутышто отрьад Архангэльск вэлкэ чонгэштэн.

6 час жап гыч отрьадысэ самольот-шамыч Архангэльск лишнэ улшо аэродромыш сайынак волэн шинчыныт.

Л ь о т ч и к Чухновский ТАСС коррэспондэнтлан увэртарэн: Самольот-шамыч Архангэльскыш 600—700 мэтр кўкшытыштӧ чонгэштэныт. Амдэрмыштэ (отрьад Рудольф островыш чонгэштышыжла шинчаш шова) 5 дэн 6 октьабрьыштэ шторм лийын. Кызыт шыплана. 7 октьабрьын кокымышо пэл кэчыжэ гыч тўнгалын синоптик-шамычын увэртарымышт почэш, Амдэрм районышто йигэчэ сайэммаш.

(ТАСС).

Краснознамьонно ансамбль Москош пӧртылын

6 октьабрь кэчывалым Москошко вэс элла гыч ордэноносно п р о ф э с с о р СССР Калык артист А. В. Алэксандров в у й л а т ы м э йошкарармийэц муро мурышо да куштышо краснознамьонно ансамбль толын шуын.

Ансамбльым ваш лийаш Бэлорус вокзалыш пэш шуко калык погынэн. Вокзал площадьэш митинг лийын. Митингыштэ ансамбльын художэствэннэ руководитэльжэ Алэксандров йолташ ойлэн.

(ТАСС).

14-ШЭ ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОНФЭРЭНЦИЙ ПОЧЫЛТО

Тэнгэчэ кастэнэ 6 шагатлан Йошкар-Ола комшколын актовый залэшыжэ Марий область комсомол организацийын 14-шэ конфэрэнцийжэ почылто.

Конфэрэнций прэзидиумыш 15 йэнг сайлалтэ. Нунын коклаштэ: ВРУБЛЭВСКИЙ, ВЛКСМ ЦК прэдставитэль Б У С Л А Э В, ВЛКСМ обком сэкрэтарь РӐБЧИКОВ, РӐБИНИН (Ронгго МТС-н стахановэцшэ), МИЗОРИНА (Марбумстройын стахановэцшэ), ЛЭБЭДЭВА (Кырык Мари МТС-н стахановкажэ) йолташ-шамыч улыт.

Кужу жап совым кырэн конфэрэнций почотно прэзидиумыш СТАЛИН йолташым, ВКП(б) ЦК ПОЛИТБЎРОМ, КОСАРЭВ, ЙЭЖОВ, ТЭЛЬМАН, ХОЗЭ ДИАС, ДИМИТРОВ, Д О Л О Р Э С ИБАРРУРИ йолташ-шамычым сайлыш.

Мандатнэ комиссийым, сэкрэтариатым да рэдакционно комиссийым сайлымэк, конфэрэнций мандатнэ комиссийын увэртарымыжым колышто. Дэлэгат-шамыч коклаш логалшэ калык тушман, нунылан полшышо-шамычым (9 йэнгым) Бэльаковам, Кузнэцовым, Чэпаковым, Лазарэвым, молымат дэлэгат права гыч лишитлыш. Вара конфэрэнций ВЛКСМ обкомын пашажэ нэргэн Рӓбчиков йолташын отчотно докладшым марла колышто Тачэ отчотно доклад рушла ышталтэш.

145

КАНЦЭЛЬАРЩИНЭ ДЭЧ ЙӦРШЫНАК КОРАҤМАН

ВЛКСМ обкомын вуйлатымаштыжэ пэрэстройко путырак шагал. ВЛКСМ райком-шамычым ожнысо сэмынак вуйлата, опэративность укэ. Кабинэтыштэ эртак засэдатлэн шинчымэ тошто мэтодшо дэч альэ ойырлэн огыл. ВЛКСМ-н Х-шо сйэдшэ, Сталин йолташын указаньыжэ почэш, комсомолын задачшым пэш сайын опрэдэлитлэн. Комсомол — тидэ молодьожым коммунистичэский воспитатлышэ организаций. Но ВЛКСМ обком гын тидым „умлэн" шуктэн огыл.

Мый ВЛКСМ райком сэкрэтарьлан кок ий пашам ыштэм. Тидэ жапыштэ политкружок-шамычын пашашт нэргэн мыйын отчотым, тугак политучобо отдэл вуйлатышын отчотшым обком бӱрошто колыштмо огыл. Кэрэк ик пропагандист дэн ик кружокын пашажым обком сэкрэтарь Рӓбчиков дэн политучобо отдэл вуйлатышэ Таныгин шинчат гын? Укэ, Рӓбчиков йолташ политик воспитатэльнэ вопрос дэнэ кружокыш огыл, райкомолышкыжат мийэн огыл, а политучобо отдэл вуйлатышэ кок ий жапыштэ ик кана комсомол актив погынымаштэ лийын.

ВЛКСМ обком шкэ рэшэньыжэ шуктaлтмым пэш шагал тэрга. Отчот жапыштэ мэмнан район организаций гыч кок пропагандистын отчотыштым колыштын. Рэшэньыштэ Гордэйэвлан выговорым пумо нэргэн возэн шындэнытат, тыпланэныт. Тидэ йӧрдымӧ мэтодым пытараш кӱлэш, укэ гын обком бӱрон рэшэньыжэ авторитэтан ок лий. ВЛКСМ райком-шамычын пашаштым эрэак тэргыдымэ, полшыдымо дэнэ обкомын пашаштыжэ ваштaлтыш пэш шагал. Плэнумлаштэ шарлышэ критик почэш обком пашайэҥ шамыч шкаланышт сэрьйозно выводым ыштэн огыт ул.

ВЛКСМ обком актив дэнэ пашам ок ыштэ. Плэнум члэн-шамычлан поручэньым пуэдымаш шагал. А мэмнан организацыштэ Кузьмина йолташ нымогай пашамат ок ыштэ.

Отчот дэн сайлымэ кампаньэ эртарымаштэ ВЛКСМ обком могырым кӱлэш полыш дэн указаньэ лийын огыл. Мэмнан район организацийыш обком шкэ пашайэҥжым ойрэн огыл.

ВЛКСМ обкомын у составшылан пашам у сэмын ыштaш кӱлэш. Молодьож коклаштэ коммунистичэский воспитаньым йӧршынак сайэмдыман. Канцэльарщинэ мэтодым кораҥдыман, вэрлаштэ, тӱҥалтыш организацийлаштэ чӱчкыдынрак лийман, кажнэ райкомын, посна пропагандист, вожатый-шамычын пашаштым шинчыман.

Танаков.
Йошкар-Ола райкомол сэкрэтарь.

Пионьэр пашам сайракын вуйлаташ

Пионьэр пашам вийаҥдымаштэ мэмнан рэспублик комсомол организацийына йатыр пашам ыштэн. Пионьэр-шамыч ий йыда шукэм толыт. Тугэ гынат, обкомолын да тудын пионьэр отдэлжын руководствышт кызытсэ трэбованьым шуктышо огыл. Отрӓд-шамычым вожатый дэнэ комплэктоватлымашкэ ВЛКСМ обком дэн пионьэр отдэл сэрьйозно огыт oнчо. Кызыт рэспублик мучко 25 отрьадыштэ вожатый укэ. Шагал огыл отрадлашкэ тэргыдымэ, тидэ отвэтствэннэ пашалан нэдостойно йэҥ-шамыч логалэдэныт. Вожатый-шамычым ойырымаштэ сэзонность манмэ чэрым пытарымэ огыл. Кэҥэж каникул жапыштэ пионьэр отрьадлаштэ вожатый-шамыч огыт лий, а шыжым, тунэммэ ий тӱҥалмэкэ ижэ комплэктоватлаш тӱҥалыт.

Тэвэ Мэдвэдэвэ пэлэ кыдалаш школыштo 370 пионьэр уло, а вожатый кумыт гына. Тыгэ ик вожатыйлан кок-кум отрӓдыштэ пашам ыштaш пэрна. Тидын дэнэ пионьэр пашам кӱлэш кӱкшытыш нӧлталаш нымайат ок лий. Мэдвэдэво школышкак Йошкар-Ола райком тошто кулак ӱдыр Бабинам вожатыйлан ойрэн. ВЛКСМ обком тидым тэргэн огыл.

ВЛКСМ обкомын у составшылан пионьэр дэн школьник-шамычым воспитатлымашкэ эн сэрьйозно ончалман. **К. Корьэков.**

Сотнур организацийлан обкомол шагал полшэн

Мый Сотнур район Карай пэлэ кыдалаш школ пэлэнсэ тӱҥалтыш комсомол организацийыштэ кок ийлан пропагандист пашам ыштэм. Пропагандистын пашажэ—путырак отвэтствэннэ. Садлан тудлан кэчэ йыда полыш, указаньэ кӱлэш. Вигак каласаш лийэш: полыш шагал. ВЛКСМ Сотнур райком альат сэминарым организоватлэн огыл. ВЛКСМ Обком дэч йӧршынак нымогай полышымат ужын ом ул. Мэмнан район организацийыш мийэн, пропагандист-шамычым чумырэн кӱлэш ойым, мэтодичэский полышым пумаш, вэрышкэ, тӱҥалтыш комсомол организацийыш мийэн пашам тэргымаш, кӱлэш указаньым пумаш Обкомол пашайэҥ-шамыч могырым лийын огыл. ВЛКСМ обком Сотнур организацийыш поснак шагал ончалын. А Сотнур организацийлан полыш шуко кӱлэш, тудо у, пэш самырык организацэ,

Озакайэв.

Цэхласэ комсорг-шамычым мондаш ок лий

Марбумстрой комсомол организаций Марий рэспублик комсомол организацийыштэ ик эн кугу производствэннэ организаций. Тидэ организацийыштэ шогышо комсомолэц шамычын образованьышт ик гайэ кӱкшытыштӧ огыл, шукыжын изи. Нуным воспитыватлымаштэ, стахановский движэньым организоватлымаштэ комсомол комитэтлан ВЛКСМ обком могырым пэш сэрьйозно ончэн, кэчэ йыда полшэн шогыман ыльэ. Но обкомол тидым шуктэн шогэн огыл.

Комсомол орган-шамычым сайлымэ дэч вара Бумстрой комсомол организацийыш обкомолын ик пашайэҥжат мийэн огыл. Сайлымэ погынымашым уэш эртараш Рӓбчиков йолташ мийэн ыльэ. Погынымашым эртарышат, изиш комитэт сэкрэтарь дэнэ мутланыш да мӧҥгӧ кудальэ. А цэхласэ тӱҥалтыш комсомол организацэ-шамычын сэкрэтарьышт нэргэн тудын ушышкыжат пурэн огыл. Тидэ массэ дэч ойырлэн паша ыштымым ончыкта.

Марбумстрой комсомол организацийыштэ пашам кӱлэш сэмын шындымэ манаш ныгузэат ок лий. Политкружок-шамыч пашам ыштат, а учэбник ок ситэ. Партий историй дэнэ Йарославскийын учэбникшэ чумыр комитэтланат визыт вэлэ. Обкомол учэбникым ситарэн ок шого, тидэ путырак кугу ситыдымаш.

Обкомолын у составшылан производствыласэ комсомол организацэ-шамычым сайын вуйлатыман. Кызыт вуйлатымаш большэвистский стильан огыл.

Корьукин.
ВЛКСМ Марбумстрой комитэт сэкрэтарь.

Пэдинститутышто калык тушманын вожшым пытарыман

Пэдинститутышто троцкистско-бухаринский буржуазнэ националист бандэ— Эльчибаэв, Смирнов, Кльонов, Шабдар, Короткин, Михэйэв, молат—шуко жап шкэнжын пакшэ пашажым ыштэн илэн Нуным разоблачитлымэ. Тугэ гынат, тидэ бандын кодшыжым куклэн пытарымэ огыл. Куклымашыжат пэш эркын кайа. Институтышто кызытат троцкист Фатов пашам ышта. Кодшо ийын партком тудым паша гыч лукто. Но националист Кльоновын наркомпросыш „Фатов сай пашайэҥ" манын характэристикым пумыжо дэнэ пашаш уэш шогалын.

Миткиным тачэ мартэнат разоблачитлымэ огыл. Тудо буржуазнэ националист Эльчибаэвын родыжо. 1935 ийыштэ лийшэ банкэтыштэ тудо „Эльчибаэв институтышто лийэш гын, мэ илэна!," манын. Тудо „Марий сойузын" члэнжэ лийын. Националист-шамыч дэнэ шкэ отношэньыжым ик погынымашыштат ыш каласэ. Тудо горсовэтын дэпутатшылан шога, но нымогай пашамат ок ыштэ. Факультэтын дэканжылан шогымыжо годым шкэ йыржэ йолташыжэ-шамычым—Стрэлковым, Голубкинам чумырэн. Калык тушманын пособникшэ Мрэкым тудо эрэак моктэн коштын, институтышто лаборантлан шогалтынэжэ ыльэ.

Дирэкторым административно-хозьайствэннэ паша дэнэ олмэштышылан Морозов шога. Тудын „вуйлатымэ" почэш институт у тунэммэ ийым пэш томамын ваш лийэ. 1-шэ №-ан общэжитийыштэ дэзинфэкций дэч вара дэгазацым ыштыктэн огылат, шуко студэнт-шамыч отравитлалтын улыт. Общэжитийлаштэ контроль укэ.

Столовыйыштэ калык тушман Бэлкин пашам ыштэн, 30000 тэҥгэ оксам растратитлэн.

Буржуазнэ националист-шамыч, нуным пособникышт студэнт-шамыч коклаштэ улыт. Тэвэ Бурков И разоблачитлымэ калык тушман дэнэ (изаж дэнэ) пэггыдэ кылым кучэн шогэн. Балашова шкэ курсыштыжо националист-шамычым аралэн, ворошиловский стрэлокым йамдылымаш ваштарэш выступатлэн.

Комсомол комитэтат калык тушман-шамыч дэнэ ушнышо, быт шотышто разложитлалтшэ йэҥ-шамыч дэнэ куштырангын. Тэвэ комитэт члэн Шарнин (кызыт жаплан сэкрэтарь пашам ышта) националист Йантэмирын ӱдыржӧ дэнэ кылым куча. Шукэртэ огыл пэш чот йӱын, милицийыш логалын. Комитэт члэн Суриков—калык тушманын шольыжо. Куторов—националист Григорьэвын ӱдыржым марлан налын, тудын дэнэ пэҥгыдэ кылым кучэн илэ. Комитэт составыштэ калык тушман-шамычын пособникышт шогымо дэнэ комсомол организаций тушман элэмэнт-шамычын вожыштым кӱнчэн лукташ ок кучэдал. Комсомолэц-шамыч коклаштэ моральнэ пужлымаш шарлэн шога. Тэвэ Ильин кэчэ йыда йӱын коштэш, молат улыт.

ВЛКСМ горкомлан пэдинститут комсомол организацийыш сэрьйозно ончалын, тудым калык тушман дэнэ, чыла чэрлэ факт-шамыч дэнэ крэдалшэ бойэвой организацийыш савырыман.

З. М.

Йошкар-Оласэ 5-шэ школышто йуный Ворошиловский стрэлоклан нормым сдаватлаш кружокым организоватлымэ. Кружокыш 22 тунэмшэ-шамыч возалтыныт.

Сӱрэтыштэ: винтовко тунэммэ заньатьыштэ.

Фото Овэчкиным.

Октьабрь вашэш сорэвнованьэ

Азйал пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч (Морко р-н) Кугу Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшым кугу сэнгымаш дэнэ вашлийашлан социалистический сорэвнованьым кумдан шарат. Тунэмшэ-шамыч коклаштэ договорым ыштымэ. Договор эрэ тэргалтэш. Добровольно кружок-шамычат пашам ўчашэн ышташ тўнгалыныт.

М. Сэмьонов.

* * *

Морко кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч тунэммын качествыжым саййэмдашлан Кугу Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшэ вашэш класс дэн класс, посна тунэмшэ дэн тунэмшэ сорэвнованьыш ушнэн, тыгай обязательствым налын: тўнг общеобразовательнэ прэдмэт-шамыч дэнэ отлично дэн хорошо отмэткым налаш, ик экзэмпльар дэч шагал огыл газэтым налаш, добровольно кружокышто шогаш, илымэ вэрым арун кучаш.

Г. И. Йаранов.

* * *

Манан Мучаш почто отдэлэнийын (Ронгго р-н) письмоносэцшэ Суворов йолташ колхозник дэн тунэмшэ-шамыч коклаш газэт шараш талын пижын. Кызыт тудо 15 экзэмпльар „Рвэзэ коммунистым", 25 экзэмпльар „Йамдэ лийым" шарэн.

—Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшылан кажнэ колхозникым газэтаным ыштэна,—манэш Суворов йолташ.

И. Н. Ласточкин.

* * *

Кузнэцово пэдучилищыштэ (Йошкар-Ола район) тунэмшэ-шамыч йурийнэц - шамычын сорэвнованьыш ўжын возымо сэрышыштым лончылыштат октьабрь пайрэмым чыла прэдмэт дэнат „отличнэ" да „хорошо" оцэнкэ дэнэ вашлийаш сорэвнованьыш ушныт.

Михайлов И.

* * *

Пўтйал пэлэ кыдалаш школышто (Сотнур район) хор, шумовой да танцовальнэ кружок-шамычым Очэтов И. А. вуйлата. Очэтов йолташ шкэ пашажым сай ышта. Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалык пайрамжылан Очэтовын вуйлатымэ кружок шамыч вийан йамдылалтыт. Кружок члэн-шамыч у мур, танцэ-шамычым тунэмыт.

Й. Фэдотов.

* * *

Торйал пэдучилищыштэ тунэмшэ шамыч Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшылан вийан йамдылалтыт. Октьабрь пайрэмым эртараш комиссийым ыштымэ. Драмкружок Островскийын „Лес" лўман пьэсым йамдыла.

Мичуш Ч.

Сўрэтыштэ: Йошкар-Оласэ пионьэр-шамыч 30-шо сэнтьабрьыштэ каныш кэчын олыкышто танцоватлат.

У сайлымэ законым тунэмыт

Ронгго кыдалаш школышто „СССР Ушэм Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ" тунэмашлан кок кружокым организоватлымэ. Пропагандистлан комсомолэц Зэнин шога. Тудо шкэ заньатийжым сай эртара. **И. Н. Ласточкин.**

* * *

„Ўжара - Нур" колхозышто (Торйал район) у избиратэльнэ законым тунэммаш сай эртаралтэш. У избиратэльнэ законым туныктымаштэ учитэль А. П. сай полшэн шога.

Шишкин. С.

Культур-массэ пашам мондэныт

„Авангард" колхоз пэлэнсэ комсомол организацыштэ (Йошкар Ола район) нимогай культур-массэ паша огэш эртаралт. Комсомолэц-шамыч колхозник-шамыч коклаштэ Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэньым огыт умылтарэ. Комсорг Смирнова у избиратэльнэ законым кумда шэмэр массэ коклаштэ умландармаш пашам ок аклэ. Садлан комсомолэц-шамычым тидэ пашаш ок мобилизоватлэ. Комсомолэц-шамыч шкэштат у сайлымэ законым огыт шинчэ. Политик тунэммаш ок эртаралт. Пырдыж газэтыштат ок лэк.

„Авангард" колхозышто Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ тунэммашым чыташ лийдымын начар организоватлымэ. Умылтарымэ пашаштэ комсомолэц-шамычлан кугу рольым модаш кўлэш, но комсорг Смирнова шоналтымашат укэ.

Йошкар - Ола райкомоллан вэрлашкэ лэктын, лушкыдо комсомол организацым йол ўмбак шогалтэн, эрэак вуйлатэн, полшэн шогыман.

И. Йыван.

И. КРАЙНОВ

ПАРТИЙ—КОМСОМОЛЫН ВУЙЛАТЫШЫЖЭ

(Кўчыкэмдэн пэчатлалтэш)

Лэнинский комсомол—большэвик партийын икшывыжэ да совэт молодьожым коммунистический шўлышэш воспитатлышаш вэрч кучэдалмаштэ тудын лишыл помошникшэ. Комсомолын чыла пашажым, илышыжым кугу Лэнин-Сталин партийын кэчэ йыда чутко вуйлатымыжлан кўра комсомол кушкын, пэнгыдэмын да коммунистический общэствым ыштышэ шуко миллионан организацийыш савырнэн.

Партийын вуйлатымыжэ комсомолын чумыр пашаштыжэ эн главный, эн важнэ. „Комсомолэцлан ынгылыман, тыгай руководство дэч посна пашаэ крэсаньык-молодьожым пролэтар диктатур дэн коммунизм шўлышэш воспитатлымаш тўнг задачыжым комсомол пуктэн ок кэрт" (Сталин, „Комсомол нэргэн", Молодая гвардия—1936 ий, 23-шэ стр.).

Большэвизмын чумыр историйжэ мучко Лэнин дэн Сталин молодьожым пашаэ классын общо политический кучэдалмашкыжэ шупшын, рэвольуцийын старший дэн рвэзэ поколэньыжэ-шамыч коклаштэ живой, органический кылым пэнгыдэмдэн, шэмэр молодьожым воспитатлымашкэ путырак кугу вниманьым ойрэн шогэныт. 1905 ийсэ пэрвой руш рэвольуцийын фэвральысэ кэчылаштыжэ Владимир Ильич возэн:

„У вий-шамыч кўлыт. Йэнг-шамыч укэ манын кўшканжэ ойлаш позволитла, нуным чылаштымат вигак лўлдын пытараш мый совэтоватлэм ыльэ. Российыштэ йэнг-шамыч моткоч шуко улыт, молодьожым, тудын дэч лўддэ, кумданрак да смэлырак, смэлырак да кумдарак, адакат ик кана кумданрак да адакат ик кана смэлырак вэрбоватлаш кўлэш. Жап вошйанный. Молодьож чумыр крэдалмашын исходшым, студэнчэскийжат да адакат утларак пашаэ молодьож рэшитла" (Лэнин, VII том, 102 стр.).

Молодьожын рэвольуционно вийжылан Лэнин путырак чот ўшанэн. 1917 ийсэ октьабрь кэчылаштэ, кунам большэвик партий капитализмым шалаташ социалистический рэвольуцийын чыла вийжым чумырэн, кунам вооружэнно восстаньэ гоч пролэтариатын кидышкыжэ властьым налмэ нэргэн вопрос рэшаталалтын, Владимир Ильич тыгай дирэктивым пуа:

„Чыла важнэ пункт-шамычым налмашлан да чыла вэрэат, чыла важнэ опэрацийлаштат участвоватлышашлан эн рэшитэльнэ элэмэнт шамычым (мэмнан „ударник-шамыч" дэн пашаэ молодьожым, а тӧрак сай матрос-шамычым) кугуак огыл отрйадлашкэ ойраш"... (Лэнин, Соч.—XXI том, 320 стр.)

Мэмнан эл калык-шамычым капиталист кул дэн эксплоатаций гыч утарышэ Кугу Социалистичэский рэвольуций молодьожлан физичэский да духовно кушкыжэ, тудын способностьшо дэн талантшылан кушкаш мучашдымэ возможностьым почын. Октьабрь дэч вара илышыш шогалшэ самырык поколэньэ мэмнан государствын эн шэргэ капиталжэ, социалистический стройын пэш пэнгыдэ энэртышыжэ лийын шога. Совэт молодьожын эн сай ончыл ужашыжэ партийын ыштымэ, Лэнин дэн Сталинын ача сэмын воспитатлымэ шуко миллионан комсомол организацышкэ ушнэн.

Комсомолын вийжэ—большэвик партийын чын вуйлатымаштыжэ. Социализм вэрч кучэдалмэ кажнэ этаплан кэлшышын партий комсомолын чыла пашажым корныжым да формыжым палэмдэн шогэн да палэмдэн шога. Граждан сарын нэлэ ийлаштыжэ, кунам руш капиталист дэн помэщик шамыч да иностраннэ буржуазий самырык совэт рэспубликым вооружэнно вий дэнэ тўнчыктараш тыршэныт, партийын ўжмыжö почэш комсомол чумыр вийжым фронтыш шуйын. Лу тўжэм дэнэ комсомолэц-шамыч илалшэ пашаэ дэн крэсаньык-шамыч дэнэ пырльа Йошкар Армийыштэ Колчак, Дэникин, Йудэнич, Врангэль ваштарэш, Гэрманий дэн Йапонийын интэрвэнт войскаштэ ваштарэш крэдалыныт. Граждан сар фронтласэ бойэвой заслугыжылан комсомол совэт правитэльствэ дэч высший рэвольуционно наградэ дэнэ—Йошкар Знамьа ордэн дэнэ наградитлалтын.

Граждан сар мучашыш шуо. Элыштэ социалистический озанлыкым ыштымэ кугу задачэ-шамыч шогальыч. Комсомол ончылан у задачэ-шамыч шогальыч. Нинэ задачэ-шамычым Владимир Ильич Лэнин комсомолын кумышо сйэздыштыжэ, 1920 ий 2 октьабрьыштэ ойлымо историчэский рэчыштыжэ гэниальнэ точность дэнэ ончыктэн.

Рвэзэ поколэньын илыш цэльжэ—тидэ коммунистический общэствым ыштымаш манын Лэнин ойлэн: „...известный ой дэнэ ойлаш лийэш: коммунистический общэствым ыштымэ настойащий задачэ „имэннэ молодьож ончылно шога" (Лэнин, Сочинэньэ, XXX том, 403 стр). Но коммунизмым ыштышашлан молодьож коммунизмлан тунэмман. Книга почэш вэлэ огыл, а шкэ образованьэт дэн воспитаньын кажнэ тошкалтышыжымат илыш дэнэ, пашаэ дэн крэсаньык-шамычын пашашт дэнэ, нунын эксплоататор-шамыч дэнэ кучэдалмышт дэнэ кылдэн тунэмман. „Пашаэ дэн крэсаньык-шамыч дэнэ пырльа пашаштэ вэлэ настойащий коммунист лийаш лийэш" (Лэнин, туштак, 416 стр).

Образованьым, научно шинчымашым налмэ задачэ-шамычым социалистический строитэльствын шарлымэ ийлаштэ Лэнинын кугу соратникшэ Сталин йолташ уло вий дэнэ, пэш чот шындэн. Тудо 1928 ийыштэ, ВЛКСМ-н VIII сйэздыштыжэ ойлэн:

„Строитлышашлан наукым шинчаш, науко дэнэ овладэватлаш кўлэш, а шинчышашлан тунэмаш кўлэш. Талын, чытэн тунэ-

(Мучаш 4-шэ могырышто)

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

Испан граждан сар фронтлаштэ

(ТАСС-ын увәртарымыжә почәш)

Восточно (Арагон) фронтышто „Голубые стрелы“ итальан бригадә часть-шамыч 2 дән 3 октьабрьыштә 30 танкә полшымо почәш, Су эра йал районышто (Сарагосс ола дәч сәвәрыштә) улшо рәспубликан войскан позицийыш кум кана атакым ыштәныт. Кум атакыжымат чактарымә, тушман кокла гыч колышо да сусыргышо шуко лийын. 5 октьабрьыштә правитәльствәннә артиллэрий Тәрцэль лишнә улшо фашист-шамычын корнышкышт бомбым кышкәныт.

Сәвәрнә фронтын восточно ужашыштыжә рәспубликан войска 5 октьабрьыштә Лэбра йал дәч сәвәрыштә 408 кӱкшака вәрым налын. Тидын годым ик пульәмотым, пәш шуко винтовко дән войәннә снарьажәньым налын.

Моло фронтлаштә ваштaлтыш лийын огыл.

Ийгәчә начар лиймылан кӧра чыла фронтыштат войәннә дәйствий лушкән.

Китайысэ крэдалмаш

Шанхай фронтышто 4-шә дән 5-шә октьабрьыштә Чапэй районышто (Шанхайын Сәвәрнә кварталжә) дән Лодӓнь дән Льуцзӓхан йаллаштә (Шанхай дәч Сәвәрыштә) пәш чот крәдалмаш лийын. Кок могырыштыжат колышо дән сусыргышо шуко уло. Йапон часть-шамычын атакыштым Китай войска сәнгымаш дәнә чактара.

4 октьабрьыштә Чапэй районыш йуж гыч пәш чот бомбым кышкәныт. Йужо кугуак огыл участкым ик жапыштак кок-кум самольот дәнә бомбардироватләныт.

Шаньск провинцийын сәвәрнә ужашыштыжә дәйствоватлышә кандашымшә Китай армийын частьышт Чжу-Дэ командоватлымә почәш йапон интәрвәнт войскалан пәнгыдә отпорым пуэн шога. 1 октьабрьыштә китай войска-шамыч Йань мыньгоу ола дәч Сәвәро-Западыштә улшо уйэзднә Шочжоу (альә Шуосӓнь) олам йапонәц шамыч дәч адак шупшын налыныт. Китайәц-шамыч 200 йапонәцым пләныш налыныт. 2 октьабрьыштә Китай войска 20 киломәтрлан ончыко кайән да Цинпин олам сәнгән налын. Тидын годым 200 йәнгым пләныш налмә, пәш шуко войәннә снарьажәньым налмә. Тудын коклаштә 8 танк, 15 бронәмашинә, 5 грузовик, кок пульәмот да 30 винтовко уло.

ПРОФКОМ ТУНЭММЫН КАЧЭСТВЫЖЭ ВЭРЧ КУЧЭДАЛЫН ОГЫЛ

2-шо октьабрьыштә Йошкар-Ола пәдрабфак профсойуз организацын отчот дән пужән сайлымаш тӱнгальә. Вигак каласаш кӱләш, профком отчот дән пужән сайлымә погынымашлан йамдылалтын огыл. Профком вуйлатышә Иванов отчот докладшылан пәш начарын йамдылалтын. Докладым критик дән самокритикдымын ыштыш. Шуко йодышлан вашмутым пуэн ыш кәрт.

Профкомын ситыдымашыжә шуко. У тунәммә ийлан йамдылалтмаштә профком нимогай полышымат пуэн огыл. Садлан у тунәммә ий йамдылалтдә тӱнгалалтә.

Рабфак общәжитийым сайын рәмонтироватлымә огыл. Барак-шамыч йӱран годым йӱр вӱд дәнә тәмыт. У общәжитийым ыштән шуктымо огыл.

Общәжитийыштә ӱстәл, тубарәткә-шамыч огыт ситә. Студәнт-шамычлан заниматлашышт условий укә.

Академичәский сәктор пашам начар ыштән. Тунәмшә-шамыч коклаштә соцдоговорым тәргымаш лийын огыл. Тунәммә программ шукталтдә кодын. III-шо курс матәматикә, химий дәнә пәш почәш шӱдырна. Моланжә палә, матәматикым буржуазнә националистын ватыжә—Вәткина, химийым Мухина туныктәныт. Нуно учәбнә программым пужгаләныт, пашам чаракләныт.

Шуко ий мартән врәдитлән илышә калык тушман, измәнник, двурушник буржуазнә националист-шамыч (Опайәв, Йамбаршәв) тунәммә пашам врәдитлән иләныт. Руш дән марий коклаштә кәлшыдымашым шарәныт. Марий студәнт шамычлан институтыш пуршаштым чараклаш тӧчәныт. А рабфак дирәкций буржуазнә националист Опайәвым шәргакан туныктышылан шотлән да кажнә сәмәстр мучашәш прәмироватлылын. Торжәствәннә погынымаш годым „чәстнә“ йәнглан шотлән, әрәак прәзидиумыш шӱшкыныт. Калык тушманын тӱсыжым ләвәд шогәныт.

Рабфакыштә войәннә физкультур паша (руководитәль Родионов) пәш начар ышталтәш. Студәнт-шамыч оборонo значоклан нормым сдатлынәшт, но физкультур инструктор укә дәнә тидә паша чараклат шога. Родионов йӱла шотышто пужлышо Солнцәв дәнә кылым кучән физкультур пашам шаланымашкә шуктән.

Тунәмаш тӱнгалмылан тылзә утла лийәш гынат кинош, тәатрыш колләктивнә коштмаш лийын огыл. Рабфакыштә концәрт, постановко лиймаш укә. Красный уголокышто кӱләш литәратур ок ситә. Студәнт-шамыч коклаштә газәт налшә пәш шагал.

Общәжитийыштә йӧрдымӧ койыш—шолыштмаш шарлән, но тудын ваштарәш кучәдалмаш укә.

Рабфакыштә марий йылмым ок кӱллан шотлат. Марий йылмә дәнә туныктышо кызытат укә.

Профкомын рәвизшә пәл ий лийын огыл. Погынымаштә рәвиз комиссын отчотшым колыштмо годым студәнт шамыч йодмылан рәвиз комисс вуйлатышә Бакланов: „окса шотышто утыжат, шагалжат лийын огыл, чыла лач“—вәлә маньә. Бакланов шкә „отчотыштыжо“ нимомат конкрәтнә каласән ыш кәрт.

Тыжәч чыла раш, профком шкә пашажым путырак начар ыштән.

Ончыкыжым профсойуз организацым тыгә кодыман огыл. Рабфак профкомлан шкә йыржә студәнт массым чумырән, тунәммын качәствыжә вәрч кучәдалшә бойәвой штаб лийман.

Антонов И.

ПАРТИЙ—КОМСОМОЛЫН ВУЙЛАТЫШЫЖЭ

(МУЧАШ)

маш... Мәмнан ончылно крәпость шога. Тудо, тидә крәпость шинчымашын пәш шуко отрасльжә-шамычан науко маналтәш. Тидә крәпостьым мә кузә гынат валшаш улына. Молодьож у илышым ыштышәжә гын, тошто гвардийын дәйствитәльнә алмаштышыжә лийнәжә гын, тудлан тидә крәпостьым налман“. (Сталин, —„Комсомол нәргән“, 54 стр.).

Ләнин дән Сталинын винә кугу указаньыштым шуктән шогән, комсомол социалистичәский строитәльствә фронтлаштә кугун ончыко кайән. Партий вуйлатымә почәш лу, шӱдӧ тӱжәм дәнә комсомоләц, комсомолка-шамыч социалистичәский индустрийын гигантшә-шамыч стройкышто пашам ыштәныт. Комсомол коклаштә куатан движәньә — социалистичәский сорәвнованьә дән ударничәстьә шочын.

Совәт государствыштә молодьож путырак кугу творчәский политичәский вий лийын шога. Самырык совәт поколәньын, комсомолын пәш чаплә паша образәц ончыктыдымо ик лукат мәмнан әлыштә укә. Нуно социалистичәский родинын чапшылан тыгай подвигым ыштат. Комсомол дән молодьож коклаштә пәш сай стахановәц, социалистичәский производствын командиржә дән организаторжо-шамыч, науко дән тәхникын чыла областьлаштышт талантан учоный спәциалист-шамыч, лӱддымӧ гәрой льотчик, мужәствәнный пограничник, йӱштӧ Арктикым кучәдал налшә-шамыч кушкыт. Социализм элын рвәзә йәнгжын кажнә чап пашажымат шкә калыклан, шкә авалан—Пӱтынь ушәмысә коммунист партийлан, кугу туныктышо Сталин йолташлан мучашдымын прәданнә улмо чувство вуйлата.

Мәмнан социалистичәский государствын ильшыштыжә комсомолын рольжо дән значәньыжым аклән, комсомоллан 1928 ийыштә, лу идалык тәммә йубилэй кәчын колтымо саламлымаштыжә Сталин йолташ возән:

„Ләнин комсомол мәмнан рәвольуцийын рвәзә рәзәрвшә лийын да лийын кодәш. Самырык пашазә-крәсаньык поколәньын лу, шӱдӧ тӱжәм дәнә эн сай прәдставитәльжә-шамыч комсомол радамәш воспитатлалтыныт, рәвольуционно закалкым налыныт, мәмнан партийыш, мәмнан совәт-шамычыш, мәмнан профсойуз-шамычыш, мәмнан Йошкар армийыш, мәмнан Йошкар флотыш, мәмнан кооперацийыш, мәмнан культурно организацылашкә—большәвик-шамычын тошто гвардийыштым алмаштышаш ушнәныт“ (Сталин, „Комсомол нәргән“, 56 стр.).

Партий дән калыкын тушманышт—троцкист, зиновьйәвәц, бухаринәц, рыковәц-шамыч—чыла нинә ужалалтшә фашист пий-шамыч социализм ваштарәш кучәдалмаштышт комсомол ӱмбак әнгәртәш тыршәныт. Тушман-шамыч социалистичәский стройлан совәт молодьожын ӱшаныжым кӱрләш, партий вуйлатымаш гыч ойраш тыршәныт. Тидлан нуно молодьожын политик опытшо шагалрак улмым кучылташ тыршәныт, тудын сознаньыжым контррәвольуцийын йадшә дәнә отравитлаш тӧчәныт.

Но калык тушман-шамычын тӧчымыштым әрәак шалатән толмо. Социализм вәрч кучәдалмә чыла этаплаштат—граждан сар ийлаштат, социалист строитәльствын шарлымә ийлаштат, сталинский пӓтилэткә ийлаштат комсомол Ләнин—Сталин партийлан әрәак ӱшанлә лийын. Партий дән тудын Цәнтральнә Комитәтшә вуйлатымә почәш комсомол калыкын чыла тушманжә-шамыч дәнә нойыдә крәдалын.

Сталин йолташ мәмнам туныкта: мыньарат мә коммунизмыш писынрак кайәнә, шалатән пытарымә эксплоататор-класс-шамычын кодшышт тунарат утларак сырат. Эл кӧргыштӧ, калык массыштә чыла әнгәртышымат йомдарышә троцкистско-бухаринский фашизм агәнт-шамыч мәмнан партий дән совәт власть ваштарәш кучәдалмаштышт эн осал срәдствә-шамычым кучылтыт.

Маскироватлалтында двурушникланән, партийнә дән комсомол биләт дәнә ләвәдалтын фашизмын троцкистско-бухаринский шпионышт комсомол радамышкат, ВЛКСМ вуйлатымә постлашкат логалыныт. Нуно совәт молодьожым разложитлышашлан, ВКП(б) ЦК вуйлатымаш дәч кӱрлшашлан тӱрлӧ шакшә пашам: двурушничәствым, подхалимствым, йӱмашым, бытовой разложәньым шарәныт. Социалистичәский строитәльствын чыла отрасльлаштыжат молодьожын творчәский пашажым, вийжым, энтузиазмжым кӱрлаш, социалистичәский государствын куатшылан ӱшаныдымашым шараш тыршәныт.

Комсомолышто осалланән илышә калык тушман-шамыч, нинә Салтанов, Файнбәрг, Лукьйанов, Андрәйәв, Бубәкин, Ильинский тӱшка кузә йатыр жап разоблачатлалтдә шогәныт? Комсомол вуйлатышә пашайән-шамыч большәвистский бдитәльностьым йӧлтымӧ нәргән партий дән Сталин йолташын ик кана вәлә огыл пумо указаньышт воктәч эртән кайәныт, чыташ лийдымә бәспәчнә лийыныт, садлан комсомолышто калык тушман-шамычын подрывной пашаштын особәнностьыштым уждә кодыныт.

Комсомол радамыш пурышо фашист агәнтурым разоблачитлаш партий полшән. Партий дән тудын сталинский Цәнтральнә Комитәтшә вуйлатымә почәш комсомол шкә радамжым нәмәцко-йапонский троцкистско-бухаринский шпион, диверсант, пуштәдышә-шамыч дәч йӧршын эрыкта. Молодьож коклаштә воспитатәльнә пашам пәш кӱш шындән комсомолыш чуждый, тушман элемәнт пурымым йӧршынак пытараш—кажнә комсомол организацийын задачшә, Большәвизмым тунәммә, рәвольуционный политичәский бдитәльностьым йӧлтымӧ нәргән Сталин йолташын ончыктымыжо—эн тӱнг.

Врид. отв. редактора— А. ЙАНАЛОВ.

Упол. Марлита А-386. Тираж 2860 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шә типогр. ВЛКСМ Маробком дән горком орган. Савыктышә „М. К